

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

**Учреждение образования
«Международный государственный экологический институт
имени А.Д. Сахарова»
Белорусского государственного университета**

ФАКУЛЬТЕТ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ МЕДИЦИНЫ

**КАФЕДРА ОБЩЕЙ ЭКОЛОГИИ, БИОЛОГИИ И ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ
ГЕНЕТИКИ**

**ИЗУЧЕНИЕ ЦИТОГЕНЕТИЧЕСКИХ ЭФФЕКТОВ В КЛЕТКАХ
БУККАЛЬНОГО ЭПИТЕЛИЯ ЧЕЛОВЕКА ПРИ ВОЗДЕЙСТВИИ
ФАКТОРОВ РАЗЛИЧНОЙ ЭТИОЛОГИИ**

Дипломная работа

Специальность 1-80 02 01 Медико-биологическое дело

Исполнитель:

студент 5 курса 42063 группы
дневной формы обучения _____ Акимова Александра Александровна

Научный руководитель:

Старший преподаватель _____ Смирнова Елена Геннадьевна

К защите допущена:

**и. о. заведующего кафедрой
общей экологии, биологии
и экологической генетики**

к. с.-х. наук, доцент _____ Чернецкая Алла Георгиевна

МИНСК 2019

РЕФЕРАТ

Дипломная работа: Изучение цитогенетических эффектов в клетках букального эпителия человека при воздействии факторов различной этиологии: 43 страницы, 7 рисунков, 1 таблица, 70 источников, 2 приложения.

Микроядерный тест, микроядро, цитотоксичность, анеуген, кластоген, генотоксичность, букальный эпителий

Цель работы: проследить формирование микроядер в ответ на действие неблагоприятных факторов различной этиологии на примере букального эпителия.

Методы исследований: эмпирический; микроскопический, морфологический, цитогенетический.

Полученные результаты. В ходе исследования была установлена зависимость между увеличением количества клеток букального эпителия с микроядрами и действием таких факторов как наличие вредных привычек (курение более 5-и сигарет в день и употребление алкоголя), аллергических заболеваний в стадии обострения, хронического тонзиллита, а также повышенного уровня тревожности. На данный момент зависимости уровня микроядер от количества действующих факторов обнаружено не было.

Область применения. Образование, экология, медицина.

РЭФЕРАТ

Дыпломнай работай: Вывучэнне цытагенетычных эфектаў у клетках букальнага эпітэлію чалавека пры ўплыве фактараў рознай этыялогіі: 43 старонкі, 7 рysункаў, 1 табліца, 70 крыніц, 2 дадатку.

Мікраядзерны тэст, мікраядро, цытатаксічнасць, анэўген, кластаген, генатаксічнасць, буккальны эпітэлій.

Мэта работы: прасачыць фармаванне мікраядзераў ў адказ на дзеянне неспрыяльных фактараў рознай этыялогіі на прыкладзе буккальнага эпітэлія.

Методы даследаванняў: эмпірычны; мікраскапічны, марфалагічны, цытагенетычны.

Атрыманыя вынікі і іх навізна. У ходзе даследавання была ўсталяваная залежнасць паміж павелічэннем колькасці клетак буккальнага эпітэлія з мікраядрамі і дзеяннем такіх фактараў як наяўнасць шкодных звычак (курэнне больш за 5-і цыгарэт у дзень і ўжыванне алкаголю), алергічных захворванняў у стадыі абвастрэння, хранічнага танзіліту, а таксама павышэнне ўзроўню трывожнасці . На дадзены момант залежнасці ўзроўню микроядер ад колькасці дзеючых фактараў выяўлена не было.

Вобласць прымянеñня. Адукацыя, экалогія, медыцина.

ABSTRACT

Graduate work: Study of cytogenetic effects in human buccal epithelium cells when exposed to factors of different etiology: 43 pages, 7 figures, 1 table, 70 sources, 2 applications

Micronucleus test, micronucleus, cytotoxicity, aneugen, clastogen, genotoxicity, buccal epithelium.

Objective: to trace the formation of micronuclei in response to the action of adverse factors of various etiologies using the example of the buccal epithelium.

Research methods: empirical; microscopic, morphological, cytogenetic.

The results obtained and their novelty. During the study, a relationship was established between the increase in the number of buccal epithelium cells with micronuclei and the action of such factors as the presence of bad habits (smoking more than 5 cigarettes per day and drinking alcohol), allergic diseases in the acute stage, chronic tonsillitis, and an increased level of anxiety . At the moment, the dependence of the level of micronuclei on the number of active factors was not found.

Application area. Education, ecology, medicine.